

Nedalshytta i Sylan. Foto: Kari Frøseth

LIVET PÅ NEDALSHYTTA

Av Kari Frøseth

Søndag morgen: - vi drar opp

Veien fra Stjørdal tok av mot Selbu og Tydal. Vegard, på 4 år, i baksetet beordrer en is på nærmeste bensinstasjon. Pappa stopper i den bevissthet at det blir fire uker til poden neste gang ser en Statoilstasjon. Is blir kjøpt og spist, og vi fortsetter mot det som skal bli sommerens store prosjekt!

Veien fra Stugudal i Tydal krongler seg innover fjellet. Vi passerer hyttefeltet og ser med ett Storsylen og Storsola. Nesjøen hilser oss mektig og blank velkommen til fjells, og en reinflokk koser seg i fjellsida. Vegard på fire år har aldri sett en rein før og nyter synet av disse flotte dyra.

Sommerjobb på fjellet - vi som begge har solide jobber i Trondheim? Hva får oss til å søke som vertsskap på turistforeningshytta? Vi vet begge at dette ikke er noen ferie, men

travelt fra tidlig morgen til sene kvelden. Eller kan man kanskje organisere seg fritid? Vi vet at jentene kommer fra Telemark og at vertinna har lang erfaring fra denne bransjen. Kokken har arbeidet sammen med Elsa i flere år! Så kommer vi da – et naivt par i 30-åra som tror vi skal ha ferie? Hva tror de egentlig om oss og hvordan vil dette gå?

Med ett ser vi Nedalshytta på andre siden av dalen. Vi passerer veien til Sylsjøen og Nedal båtutleie og tar opp lia til hytta. Nedalshytta er en av de seks betjente hyttene til Trondhjems Turistforening. Flott beliggende med Storsylen på 1789 m.o.h som en real dagsetappe. Storerikvollen ligger også 6-7 timer unna, så hytta er utgangspunkt for mange fine naturopplevelser i grensefjella mellom Norge og Sverige. Dette er en av de to betjente

hyttene som har bilvei helt fram, noe som skulle vise seg å ha både fordeler og ulemper.

Vel framme blir vi møtt av Elsa, som er vertinne her på tredje året, og Birgit som er kokk. Sammen har de i tre sesonger sørget for at slitne og sultne fjellfolk på Gjevilvasshytta fikk mat og seng. Her var det kompetanse på hyttedrift som vi ikke skal ta opp konkurranse om! Det skjønte vi ganske fort. Kanskje kunne vi bidra med andre ting?

Vi var spente på jentene vi skulle arbeide sammen med - hvor var de? De hadde fått tre timer fri midt på dagen og lå på sofaen og sov? Noe som skulle vise seg å være et unntak for disse spreke telemarksjentene. Gunnhild og Mari som de het, var fra første øyeblikk en viktig del av det teamet som skulle drive hytta i juli 2001. Mari var andreårs fysioterapautstudent, hesteinteressert og tidligere hadde arbeidet på Bjørnholia, hadde mye av den erfaringen vi trengte for å greie dette. Gunnhild som skulle studere naturforvaltning ved landbrukshøgskolen på Ås, hadde samme vår vært fire måneder i Asia. Hun som hadde erfaring fra turisthytte på Vestlandet. Vi ventet nå på ei trondheimsjente som het Alice og en kokk som het Hallgeir. Alice tok hovedfag i film og var en dyktig fotograf. Hallgeir arbeidet til daglig i kantine og kunne dette med orden og storhushold.

Mandag: - oppstart

Opp til frokost og full oppdekking av frokostbord til tross kun få overnattingsgjester! Ost, syltetøy og sursild hadde sine faste plasser på Elsa sitt frokostbord! Hjemmebakt brød og havregrøt er også en nødvendighet når turistforeningen inviterer til frokost. Dette, sammen med bunadskledde jenter og levende lys, er en god start på dagen. Det nye vertskapet så og lærte, og konstaterte at slik skal det være på Nedalshytta!

Etter frokost skal gjester forlate hytta for å begi seg inn i på de store viddene som Sylene kan by på. Ti minutter fra hytta åpenbarer

panoramautsikten seg, mot Storsola, svenske Helags og den storslåtte Ekorrødøra. Mange setter kursen mot Sylstasjonen på svensk side, andre vil ha en topptur og noen vil rusle de 22 kilometerne til Storerikvollen. Der venter Marie med middag kl 18.00, som her på Nedalshytta.

Dagen går og rom, dusjer og do blir vasket av jentene. For dette var jentene sin jobb. Peiser og spisestue blir også nøye befarst slik at alle gjester får et flott inntrykk av hytta.

Studentenes inntogsmarsj

Som Armfeldt herjet i grensebygdene på 1700-tallet, gjorde en viss gruppe unge mennesker det den første uka vi var på fjellet. Feltkurs i botanikk og femti grunnfagsstudenter som trodde de bodde på ei ubetjent hytte på fjellet. Vi ante uråd da de første meldte sin ankomst og marsjerte rett på loftet og tok den første og beste senga. Det samme

Vegard utforsker den nye skiltstokken. Foto: Kari Frøseth

«Do team» klar for dagens gjøremål.

Foto: Kari Frøseth

gjorde tretti andre. Problemet oppsto da de ti som spurte i resepsjonen skulle ha husrom og vertinna kunne konstatere at hun ikke viste hvor de ledige sengene var. Lars Inge tok affære og telte studenter, hunnkjønn og hankjønn, ledere og doktorgradstudenter. Senger nok til alle - men her må man dele rom med folk man ikke kjenner. Sånn er det på våre hytter. Hvem i all verden har organisert dette besøket? Slik fortsatte dagen. Det nye vertskapet svettet en anelse når vi så antall kolli med brusflasker, potetgull etc. som med silkehansker ble løftet inn på Storsylen, Ekorrdørra og Fiskåhøgda, som rommene på Nedalshytta heter. Ikke mye kiosksalg og inntekter fra den gruppa nei!

70 gjester og brannalarm.

På mandagskvelden kommer Ole Ingebrigt

Dyrhaug og islandshestene til Nedalshytta. Flere ganger i uka besøker han turistforeningens hytter i Nedalen og på Storerikvollen. Mandager får Nedalshytta besøk. Disse besøkene skulle etter hvert bli Vegards store høydepunkt under oppholdet. Han samlet ivrig på brødsalker gjennom hele uka som hestene høytidelig fikk overrakt på tirsdag morgen før avreise. Disse flotte dyra gjorde noe med miljøet på hytta! Hestene gikk fritt omkring om kvelden og natta. Det sies at de en sjelden gang har dratt sin vei, en gang helt til Storerikvollen! Kanskje det var huldra eller nøkken som skremte hestene denne kvelden nede ved Nesjøen eller oppe i elva Nea? Dyrhaug med sitt turfølge, som utgjorde mange nasjonaliteter, gjorde at miljøet på hytta til tider var internasjonalt og flere språk ble snakket i peisestua om kvelden.

Det var en av disse kveldene at vi fikk prøve om brannrutinene var i orden. Klokka var ni og undertegnede tegnet plakater sammen med ei av jentene og Vegard på 4 år, plakater av typen: «skitne sko skal forlates i gangen». Brannalarm og hytta full av gjester. Denne kvelden var det over 70 overnattingsgjester. Folk på alle rom og på flatseng i stua! Vertinna hadde ansvar for romlister, annekset og stabbur. Ut gjennom døra med romlista i hånda, rev opp døra til annekset - der sto en ferm svenske, i gul underbukse, og raggsocker. Sperret øynene opp da han så en lett rødlett vertinne som befalte at her skulle alle ut! De andre hadde tatt oppstilling langs veggen på utedoen, da Lars Inge kunne meddele forsamlingen at det var falsk alarm denne gangen! Rutinene fungerte. Kokken og to av jentene hadde ansvaret for å berolige forsamlingen når de kom ut, og var i full gang med å snakke med svensker, tyskere etc. Gunnhild og Mari var på tur ned i dusjen for å se om alle var ute og Alice sto med protokollen under armen som om det var det kjæreste hun eide!

Historien om verdens beste melk

Flinke jenter hadde vi, med mange kvaliteter. Mye av det man skulle tro var kokken sine oppgaver fant vi fort ut at jentene kunne ordne. Vi lot kokken sove om morgenen og jentene kokte havregrøt og fylte kaffe, te eller kakao i termosene. Dette gikk kjempebra og gjestene koste seg i frokostsalen. Vi trengte en kokk som kunne arbeide utover kvelden og ønsket derfor å avlaste han tidlig på dagen.

Som i Kardemommeby har også Selbu sin baker Sørensen. En bakermester som kunne bake hundre brød på kort varsel. Brødene var gode og helt nødvendig å ha når hytta hadde over 70 til frokost. Undertegnede hadde ikke vært lenge som vertinne for hun fant ut at lukta av hjemmebakt brød var nødvendig for hyttas sjel. Alle kommenterte brødlukta når de kom inn døra, og vi solgte ikke få brødskiver med smør og ost! Jentene var kjempeflinke brødbakere og utbaking av brød ble derfor raskt deres oppgave! Det må være artig å

arbeide som jente når du selv får servere det brødet du selv har bakt. En honnør til baker Sørensen i Selbu, men også en takk til jentene som bakte brød til armene ble støle og fingrene grå!

En morgen vi kom ned i kjøkkenet lo jentene så tårene spratt. Vi hadde gått tom for melk denne ene dagen og måtte ty til tørrmelk til frokost. Dette ble fylt på muggen og satt fram! En av gjestene hadde kommet helt inn på kjøkkenet for å skryte av melken - han lurte hvor bonden bodde. For denne melken kom vel rett fra juret!

Eltmaskina som ikke ville mer

Da brødbakingen hadde begynt å fungere, hørte vi skumle lyder i eltemaskina fra 1965! Med ett ble det helt stille og vi kunne konstatere at her var det lite liv. Kokken og Lars Inge brukte hva de hadde av kunnskaper om slike store maskiner og alt de hadde lært i fysikktimen på 70-tallet, men til ingen nytte.

Vertinna besker hester fra Dyrhaug ridesenter. Rideturene besøker ukentlig Nedalshytta.

Foto: Lars Inge Fenæs

Drengen og assistenten på vei mot Nedalsklumpen. Foto: Kari Frøset

Vi måtte ringe til familien Ås. De har vært vertsfolk på Nedalen og fungerer nå som tilsyn! Han kunne trøste oss med at dette hadde aldri skjedd før - og maken maskin på Vækstarstua hadde arbeidet dobbelt så mye uten å gå i stykker! Eneste råd var Essostasjonen i Tydal - ja for det er langt til byen. Dette verkstedet fiksa vel dette? Vi ringte nå flere ganger for dagen for å spørre hvordan det gikk med "brødmaskina" Det var akkurat som den 65-modellen av en kjøkkenmaskin var et familiemedlem her på hytta. Vi var avhengig av den. Vi fikk vite at den var i trygge hender der nede i Tydal, og at den snart var frisk igjen. De antydte noe om overarbeid, store brøddeiger etc. Til og med folk fra Trondhjems Turistforening i Trondheim, vertsfolket som hadde ferie og den egentlige kokka bekymret seg for dette vidunderet av en maskin.

Brødbakinga var blitt en del av dagen på Nedalshytta, og ei av jentene tok saken i egne hender og bakte like godt åtte store brød daglig med bare hendene! Her hjalp det ikke om maskina var sykemeldt, for heimebakt brød skulle gjestene ha! Det hører med til historien at vaffeljernet sluttet å fungere samme dag og vi konstaterte at katastrofen var fullkommen! Jeg er utflytta Romsdaling så vi serverte vi sveler i stedet!

Jentene var spreke, det var det ingen tvil om. En tur til Storerikvollen var unnagjort på fem timer. Dette er en tur som normalt tar åtte timer! Vi sluttet å bekymre oss for disse turene og om de kom tilbake til jobben, for det gjorde de! Mari gikk i tåke til Storerikvollen og Gunnhild presterte å løpe strekningen på 4,5 time! Disse to telemarksjentene fikk også bestige Storsylen og besøke svenske Sylstasjonen. I tillegg ble de hyttas "kjentmenn" når gjestene spurte etter turforslag, rutebeskrivelser etc. Storsola, Ekorrdøra, Sylsjøen, Falksjøen, Neklompen, som bare er noen av mange turmuligheter fra Nedalshytta. Kompetansen på hytta var enorm når det gjaldt forholdene i fjellet og de ulike turene! Vi mener at det er et krav at det er folk på hytta som kan gi svar på disse spørsmålene. Undertegnede har selv mange ganger spurt om råd og ikke fått svar.

Studenter, gnagsår, sandwich og compeed!

Klokka er 16.00 og femti biologistudenter kommer ned fjellsida fra dagens ekspedisjon, den lengste under oppholdet. Bra utstyrt, men vi ser nå at noen med fordel kunne ha brukt utstyret litt før de kom hit! Formen varierer også! En gutt har vrikka ankelen, en jente likeså, mange har gnagsår og fjes og skuldre er røde som ild. Vi hjelper til så godt vi kan. Ankler blir kjølt ned med poser med norsk grønnsakblanding! Ny vri, men det fungerte godt. Vertinna må ringe legen i Selbu om to ankler og et kne. Beskjeden var klar: Vi

kommer ikke opp dit, hold kroppsdelene i ro noen dager og oppsøk legevakt i Trondheim for nærmere utredning.

«Inspeksjon» fra Trondhjems Turistforening

På bakrommet ble det lett rotete da syv mennesker skulle oppholde seg her i fritida. Her skulle det spilles kort, strykes bunadskjorter, lekes med biler, spises ostemørbrød og hviles mellom slagene. Det var slik det så ut en dag vi fikk uventet besøk fra kontoret i Trondheim. Damene fra kontoret svingte opp veien til Nedalshytta. Det var nyss før de hadde prestert å kjøre feil ved krysset til Sylsjøen, så det var bra de endelig dukket opp! Hadde dere det nye sylkartet da damer? Formålet med besøket var vi usikker på, men de fikk vaffer og kaffe sammen med betjeninga på uformelt vis midt oppe i rotet på betjeningsrommet. For vi betraktet folket i byen som en del av teamet på hytta, og slik

må det være om dette skal fungere. Økonomisjefen og informasjonssjefen besøkte oss også. Det var nyttig for oss som aldri hadde slått på en kasse før!

Vi reiser heim

Vi har kommet til midt i september og jeg tenker tilbake på ukene på Nedalshytta med glede. Dette var slitsomt, men gøy. Det ble noen rastløse uker, de første som byråkrat hos fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Her måtte det virkelig skje noe om man skulle føle at man arbeidet. Vi tenker tilbake på jentene som vi ble så godt kjent med, på Birgit, Elsa, Hans og Hallgeir. Det ble et fin gjeng der oppe og ressurser som kunne brukes om hverandre og alene. Det er ofte det som er utfordringen når man skal arbeide sammen dag og natt, og samtidig ha fritiden sammen. Her kan det lett bli konflikter om man ikke lærer hverandre å kjenne og samtidig tolerere ulikheter.

Nedalshytta. Foto: Trond Kristoffersen